

מערך כלי טיס בלתי מאוישים

ועדת המשנה של הוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת, בהתייעצות עם מבקר המדינה, החליטה שלא להניח פרק זה במלואו על שולחן הכנסת, ולפרסם רק את עיקרי התקציר ואת עיקרי הסיכום שלו, לשם שמירה על ביטחון המדינה, בהתאם לסעיף 17 לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב], כמפורט להלן:

א. משרד מבקר המדינה העלה ליקויים משמעותיים בתהליכי **קבלת** ההחלטות בצה"ל ובמשרד הביטחון בעניין אישור ומימוש אחד מהפרויקטים שנבדקו בתחום כלי טיס בלתי מאוישים; בפיקוח ובבקרה של הנהלת מפא"ת על ביצועו בתעשייה האווירית לישראל בע"מ (להלן - תע"א); בתהליכי הבחינה בתע"א לאישורו ולמימושו; במעקב, בבקרה ובפיקוח של התע"א על ביצועו; וביחסי הגומלין בין משרד הביטחון לתע"א בנוגע להתנהלות בו. בפגמים שהועלו בעבודת המטה במשרד הביטחון ובצה"ל היה כדי לפגוע בתהליכי **קבלת** ההחלטות ברמות הבכירות ביותר בצה"ל, קרי סגן הרמטכ"ל והרמטכ"ל, וכן ברמת הדרג המדיני המאשר את הפרויקטים.

הפרויקט שנבדק הוא מורכב וארוך טווח, שההחלטות לגביו מחייבות את מקבלי ההחלטות לחזון ולראייה מערכתית של הצרכים העתידיים של צה"ל. דווקא משום כך, לדעת משרד מבקר המדינה, מחייב תהליך **קבלת** ההחלטות בעניינו בחינה מסודרת במערכת הביטחון של יכולות ומגבלות המערכת המפותחת במסגרתו, ההישג הנדרש ממנה, עלותה הכוללת והערכת התועלת שתצמח ממנה ביחס לחלופות אפשריות.

ב. אשר לפעילות התע"א בפרויקטים שנבדקו, נוכח ההפסדים שנצברו בהם ונוכח הליקויים שעלו בביקורת, מן הראוי שהנהלת התע"א תפיק לקחים מהתנהלותה בהם. זאת, כדי להביא בעתיד לשיפור בעבודת המטה בתע"א בפרויקטים של פיתוח מערכות עתירות ידע, בעיקר בתחומי הערכת הסיכונים, קביעת לוחות הזמנים והכנת אמדני העלויות.

ג. נוכח הליקויים בניהול הפרויקטים של פיתוח כלי טיס בלתי מאוישים ובבקרה עליהם, על משרד הביטחון והתע"א לבחון את התנהלותם, בעיקר ביחסי הגומלין ביניהם ולהקפיד ליישם את מנגנוני הבקרה והפיקוח הקיימים, וכן לבדוק האם נדרשים שינויים לעניין זה, לצורך הסדרת היחסים ביניהם, בדגש על הבקרה שמקיים משרד הביטחון על פעילות התע"א, שביכולתם למנוע הישנות הליקויים שעלו בדוח הביקורת. כל אלה, כדי לייעל את תהליכי הפיתוח ולעמוד בלוחות הזמנים המתוכננים להשגת יכולת מבצעית לצה"ל בפרויקטים עתידיים.

כמו כן, על הנהלת מפא"ת להקפיד לעדכן את מנכ"ל משהב"ט בנוגע למצבם של פרויקטים אלה טרם אישור תקציבים נוספים בתכניות הרב-שנתיות הבאות. בנוסף

לזאת, נוכח הליקויים שעלו בדוח זה וכחלק מתהליך הפקת הלקחים, עליה לאמוד בתכניותיה העתידיות את כלל הסיכונים, זאת תמיד, וקל וחומר בהתקשרויות במחיר קבוע.

ד. ההשקעות הכבדות הנדרשות למימוש אחד הפרויקטים וההשלכות הנובעות מכך על תקציב הביטחון, וכן שיקולים נוספים, מחייבים את כל הגורמים המעורבים, ובראש ובראשונה הרמטכ"ל ומנכ"ל משרד הביטחון, להתייחסות מערכתית ורחבת היקף לסוגיות שעלו בדוח הביקורת, ובכלל זה ניתוח חלופות שונות להמשך מימוש המערך וכדאיותו, הן בהיבט המבצעי והן בהיבט היקף המקורות הכולל הנדרש, וזאת מול צרכים אחרים של מערכת הביטחון, במכלול בניין כוחו של צה"ל; ולהעלותם בפני הדרג המדיני - שר הביטחון, ולפי הצורך בהמשך - בפני ועדת השרים הרלוונטית.